

було написано ряд дипломних праць. Знайшла своє відображення Академія і в першому підручнику з “Історії Західних та Південних Слов’ян” (за ред. проф. І.С.Дзюбка, В.А.Жебокрицького, А.Ф.Кизченка), виданому українською мовою у 1964 р.

Діяльність наукової громадськості Києва 60-70-х рр. відігравала важливу роль у відродженні Києво-Могилянської академії, яка не може стати забутою. Ще живуть учасники цієї діяльності і роблять все для відродження України як незалежної держави.

Оксана Пахльовська О.Є-Я.

(Київ, Ін-т літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України,
Римський ун-т)

РОЛЬ КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ В СТАНОВЛЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОБУТНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

ФЕНОМЕН Академії як об’єкт численних інтерпретаційних аберацій.

СТАТУС і функції Академії очима “зовнішньої” традиції (осмислення її ролі в російській, радянській та західній науці).

ЕВОЛЮЦІЙНА ПАРАДИГМА: “допереляславський”, “післяпереляславський”, “мазепинський” та “післямазепинський” періоди розвитку Академії.

ШЛЯХ від інтелектуального центру православно-слов’янського світу до русифікованого осередку теологічної схоластики: причини та форми інволюції Академії.

УНІКАЛЬНІСТЬ Академії - цитаделі західноєвропейської науки, в контексті православно-слов’янської культури.

КОНФЕСІЙНА ТОЛЕРАНТНІСТЬ як виняткова ознака українського православ’я.

РУЙНАЦІЯ непроникності “візантійського” ареалу, “єретичний” і конструктивний симбіоз західної та східної цивілізацій у стінах “слов’янських Афін”.

СИНКРЕТИЧНИЙ ХАРАКТЕР взаємодії релігії та ідеології в українській культурі XVII ст.

КУЛЬТУРА в лабіринті політики: від “віри батьків” до “віри в православного царя”.

КОНФЛІКТ між церквою, яка з втратою автономії дедалі більше ідентифікує себе з наднаціональною “православною батьківщиною”, та народною культурою, яка через “низове бароко” кидає виклик узагальненим нормативам.

ВПЛИВ цього вузлового конфлікту на еволюційну динаміку та статус Академії в національному житті України.

РОЛЬ Академії в становленні “людини бароко”.

НОВА КОНЦЕПЦІЯ ІНДИВІДУАЛЬНОСТІ. Культурна ідентичність цієї індивідуальності та її зустріч-зіткнення із зовнішнім світом завдяки подоланню демаркаційної лінії ідеологічних доктрин.

ПАРАДОКСИ Академії, які детермінуватимуть внутрішні суперечності української культури.

Академія як ТРАНСФОРМАТОР спадку європейської цивілізації. Вирішальна роль Академії в ОРГАНІЧНІЙ ІНТЕГРАЦІЇ України в європейський культурний масив, у формуванні оригінальних культурних моделей.

Києво-Могилянська академія в ІСТОРИЧНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ: від бароко до модернізму, від освітньої інституції до символу.

Академія - МЕДІУМ між Київською Руссю та сучасною Україною.

Кашуба М.В., д.ф.н.

(Львів, Ін-т українознавства ім. І.Крип'якевича)

ФІЛОСОФІЯ КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРИ БАРОКО

Культура бароко яскраво відобразилась у курсах філософії Києво-Могилянської академії. Насамперед це стосується форми курсів. Автор намагається охопити у своєму курсі всю систему знання: від законів логіки через натурфілософію й етику аж до метафізики, де викладає не лише поняття найзагальніших категорій, а й вчення про Бога та ангелів. Красномовні з точки зору бароко й самі назви курсів: “Філософські змагання на арені...” (С.Яворський), “Піраміда наук, де інтелект змагається...” (анонімний автор) чи “Арістотелівський органон, або золотий ключ наук від дверей до раціональної філософії” (Й.Туробойський) та ін.

Професори намагаються приголомшити слухачів багатством відомостей про ту чи іншу галузь філософії або про поняття чи категорію, яка розглядається. Коли йде мова, наприклад, про причини, то у відповідному розділі наводяться всі без винятку визначення, які лиш доступні авторові курсу. Причому виклад будується у формі знаменитої тріади: теза, антитеза, синтеза.

За своїм внутрішнім змістом філософія Києво-Могилянської академії була синтезом східновізантійського православного світобачення, яке ґрунтувалося на містичному неоплатонізмі, та західноєвропейського раціоналізму, що сягав своїм корінням вчен-